

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої
ради ІДГУ

від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ

Протокол № 4 від 15.01 20 19 р.

Голова НМР Н.М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАВОВА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань всі галузі знань
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність всі спеціальності
(код і назва спеціальності)

освітня програма / спеціалізація всі освітні програми
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

_____

_____

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою *української і всесвітньої історії та культури*
протокол № 1 від 10.01.19

Завідувач кафедри
_____

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: д.пед.н., проф. Кічук Я.В.

Рецензенти програми: к.ю.н., доц. Плахіна І.В.

к.іст.н., доц. Дроздов В.В.

© Кічук Я.В., 2019

© ІДГУ, 2019

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
Модуль: 1	24	6
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	24	6
Семестр: III-IV	Лабораторні заняття:	
Тижневе навантаження (год.): 8	Семінарські заняття:	
- аудиторне: 3	Консультації:	
- самостійна робота: 5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є державна стратегія, структура, предмет і суб'єкт, нормативу базу в галузі міжнародної та національної молодіжної політики, проблеми і завдання які існують у молодого покоління України, що прагнуть до демократичних цінностей та ідеалів, а також єднання з прогресивною світовою спільнотою

Метою вивчення дисципліни є:

- є формування у студентів цілісного уявлення про молодіжну політику як особливу галузь державної стратегії, її структуру, предмет і суб'єкт;
- вивчення правової нормативної бази в галузі молодіжної політики;
- надання необхідних знань національних і міжнародно-правових актів, умінь та навичок правильного їх застосування;
- формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни;
- ознайомлення із вченнями провідних науково-теоретичних шкіл і напрямками досліджень міжнародної молодіжної політики.

Передумови для вивчення дисципліни «Філософія», «Історія України та української культури», «Основи публічного права України», «Соціально-політичні студії»,

Міждисциплінарні зв'язки «Теорія та історія держави і права», «Європейська інтеграція України», «Психологія лідерства», «Самоменеджмент та управління особистою кар'єрою», «Європейські абриси педагогіки соціалізації»

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. **Знання.** Критичне осмислення основних принципів формування молодіжної політики в світі і в Україні, методів і понять за якими вона формується. Самостійне

визначення та формулювання проблемних питань, які виникають процесі оволодіння інформацією

2. *Уміння.* Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права які застосовуються в процесі формування державної та міжнародної правової молодіжної політики; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, відокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; самостійно підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях;.
3. *Комунікація.* Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі; встановлювати ефективну комунікацію в мультидисциплінарному та мультинаціональному середовищі.
4. *Автономність та відповідальність.* Виконувати індивідуальні завдання протягом певного періоду часу та подавати результат вчасно; самостійно опрацьовувати різні типи джерел; демонструвати самостійність і відповідальність при виконанні функціональних обов'язків; демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1				10
2	Принципи формування та реалізації правової молодіжної політики в Україні	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-				10
3	Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет	4	2	2	-	-	-	8	2	1	1				10
4	Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-				10
5	Основні напрями сучасної державної політики в сфері	4	2	2	-	-	-	12	2	1	1				10

	роботи з молоддю														
6	Регіональна молодіжна політика	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-				10
7	Молодіжна політика в умовах децентралізації	4	2	2											
8	Молодіжні громадські організації в Україні	4	2	2				6	2	1	1				10
9	Шляхи удосконалення державної молодіжної політики	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-				10
10	Світовий досвід формування державної молодіжної політики	12	6	6	-	-	-	6	2	1	1				8
Підготовка до проміжного контролю								4							6
Разом:		48	24	24				72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення.

Поняття, сутність, мета і завдання правової молодіжної політики. Суб'єкти реалізації правової політики: людина, держава, політичні партії, об'єднання громадян. Принципи реалізації правової політики. Основні напрями та пріоритети здійснення правової молодіжної політики в сучасних умовах.

Тема 2. Принципи формування та реалізації правової молодіжної політики в Україні

Своєрідність процесу формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні. Ефективна державна молодіжна політика - фактор соціальної стабільності і гарант безпеки держави. Практичне здійснення державної молодіжної політики. Формування нормативно-правової бази, створення системи інститутів, діяльність яких направлена на реалізацію конкретних напрямків та відповідного матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної молодіжної політики.

Тема 3. Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет

Динаміка чисельності та демографічні характеристики молоді. Ціннісні орієнтації, погляди молоді на сім'ю і шлюб. Стан здоров'я молоді та його чинники. Соціально-економічні характеристики молоді та особливості її економічної поведінки. Особливості міграцій молоді в Україні.

Тема 4. Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави.

Формування вітчизняної системи ювенального законодавства: історія та сучасність. Історія становлення державної молодіжної політики в Україні. Концепції національної молодіжної політики. Молодь як об'єкт та суб'єкт сучасної державної політики.

Тема 5. Основні напрямки сучасної державної політики в сфері роботи з молоддю.

Нормативно-правове забезпечення реалізації державної молодіжної політики. Реалізація конституційних прав молодих громадян. Регулювання усіх аспектів суспільних відносин, учасниками яких є молодь.

Тема 6. Регіональна молодіжна політика.

Інфраструктура молодіжної роботи. Інноваційні форми реалізації молодіжної роботи. Роль інститутів громадянського суспільства в роботі з молоддю. Міжгалузева та міжсекторальна взаємодія в роботі з молоддю.

Тема 7. Молодіжна політика в умовах децентралізації.

Нормативно-правове забезпечення процесу формування молодіжної політики в умовах децентралізації. Механізми молодіжної політики на національному, регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації.

Тема 8. Молодіжні громадські організації в Україні.

Молодіжні громадські організації: характеристика, різновиди, суспільні функції та проблема активізації їх діяльності. Принципи створення та діяльності молодіжних громадських організацій. Засновники та члени молодіжних громадських організацій. Права молодіжних громадських організацій. Форми державної підтримки молодіжних громадських організацій. Відповідальність молодіжних громадських організацій за порушення законодавства. Молодіжні організації політичної спрямованості.

Тема 9. Шляхи удосконалення державної молодіжної політики.

Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку державної молодіжної політики в процесі трансформації українського суспільства. Напрямки удосконалення молодіжної політики: освіта, працевлаштування, допомога молодим сім'ям. Впорядкування існуючих нормативно-правових актів в сфері реалізації державної молодіжної політики. Виокремлення в окрему галузь законодавства – молодіжне законодавство.

Тема 10. Світовий досвід формування державної молодіжної політики.

Загальна характеристика держав соціального добробуту. Моделі держави соціального добробуту: шведська, німецька, американська. Молодіжна політика високо розвинутих держав світу.

- Австрія;
- Німеччина;
- Великобританія;
- США, Канада;
- Франція, Нідерланди;
- Швеція, Норвегія, Фінляндія;
- Швейцарія;
- Японія, Китай; Південна Корея;
- Австралія

5.2. Тематика практичних (семінарських, лабораторних) занять.

Тема 1. Сутність правової молодіжної політики та основні напрями її здійснення

Тема 2. Принципи формування та реалізації правової молодіжної політики.

Тема 3. Молодь в Україні сьогодні і завтра: демографічний портрет

Тема 4. Зародження та реалізація державної молодіжної політики: досвід української держави

Тема 5. Основні напрямки сучасної державної політики в сфері роботи з молоддю

Тема 6. Регіональна молодіжна політика

Тема 7. Молодіжна політика в умовах децентралізації

Тема 8. Молодіжні громадські організації в Україні

Тема 9. Шляхи удосконалення державної молодіжної політики

Тема 10. Світовий досвід формування державної молодіжної політики

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д/ф	з/ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	38	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	11	12	
	- підготовка до семінарських занять;	15	20	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	6	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	70	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	20	30	
	- складання термінологічного словника;	10	20	
	- написання реферату;	12	20	
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Теми рефератів:

1. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій половині ХХ ст. Концепція соціальної держави. Соціально орієнтована економіка.
2. Створення соціального і ринкового господарства в Німеччині у другій половині ХХ ст.
3. Характеристика прав людини і громадянина на підставі Декларації про права людини та Конституції України.
4. Порівняльна характеристика молодіжної політики України, Росії та Грузії.
5. Порівняльна характеристика молодіжної політики країн Євросоюзу (Німеччина, Австрія, Франція) та Азійських країн (Японія, Китай, Туреччина, ОАЕ, Ізраїль).
6. Регіональна молодіжна політика Одеської області та Ізмаїльського району.
7. Основні принципи шведської моделі державного добробуту.
8. Соціальні пріоритети і механізми управління соціальним розвитком.
9. Співвідношення і взаємозв'язок політики і соціальної політики.
10. Соціальна молодіжна політика в широкому і вузькому сенсі.
11. Розробка загальної стратегії соціальної політики і конкретних рішень щодо її реалізації законодавчими органами.
12. Механізми соціальної молодіжної політики.
13. Соціологія бідності і розвиток теоретичних основ соціальної політики в західній соціології ХІХ — першої половини ХХ ст.
14. Криза держави загального добробуту і нові виклики соціальних реформ.
15. Основні права людини і громадянина.
16. Теорія трьох поколінь прав людини.
17. Державна допомога сім'ям з дітьми.
18. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
19. Соціальна реабілітація дітей та молоді.
20. Права, обов'язки та відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини.

Термінологічний словник:

Молодь, молодіжні організації, молодіжна політика, політизація, політичний процес, Європейський Союз, соціальна політика, суб'єкти й об'єкти правової молодіжної політики, соціальний захист, принципи соціальної молодіжної політики, соціальна держава, держава

соціального добробуту, соціальний моніторинг, диверсифікація, гендер, гендерна політика, суспільна криза, демографічна ситуація. економіка, економіка праці, соціально-трудова сфера, соціальна ринкова економіка, ринок праці, безробіття, міграція, зворотна міграція, зайнятість,

Завдання для самостійного вивчення:

1. Який документ молодіжної політики був покликаний перетворити “державну молодіжну політику на один із найважливіших напрямів діяльності держави”?
2. Яка з концепцій національної молодіжної політики передбачала існування Всеукраїнського національного конгресу молоді, Міністерства у справах молоді, Фонду соціальної адаптації молоді, Науково-дослідного інституту у справах молоді, Комісії у справах молоді ВР України?
3. Який нормативно-правовий акт був першим, що сформував основу соціально-молодіжної політики України?
4. В якому випадку молодь буде суб’єктом і об’єктом суспільних перетворень в Україні?
5. В чому полягають особливості дослідження процесу соціального і політичного самовизначення молоді?
6. В чому полягають особливості дослідження процесу професійного самовизначення молоді?
7. В чому особливості процесу економічного самовизначення молоді?
8. Проаналізуйте зміни та перспективи молодіжної популяції в світі. Особливості соціологічного виміру соціально-демографічних процесів української молодіжної популяції?
9. Визначте соціально-економічні чинники змін молодіжної популяції в містах та селах сучасної України.
10. В чому зміст концепції соціальної держави та соціально-орієнтованої економіки для молоді?

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: семінарські заняття, індивідуальні завдання.

6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

6.3. Форми підсумкового контролю: залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота складається з 20 тестів, які містять лише одну правильну відповідь.

Приклад.

Варіант 1.

1. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» прийнятий у:
  - а) 2001 р.
  - б) 1998 р.
  - в) 1992 р.
  - г) 1996 р.
2. Якій вік економічно активного населення, зазначається згідно нормативно-законодавчої бази, для віднесення його до молоді?
  - а) 15-70 років;
  - б) 15-35 років;
  - в) 14-35 років;
  - г) 14-28 років.
3. Модель державної молодіжної політики, якої країни, передбачає тотальний контроль за відносинами суспільства і молоді?
  - а) шведська модель молодіжної політики;
  - б) американська модель молодіжної політики;
  - в) німецька модель молодіжної політики;

г) українська модель молодіжної політики.

4. Вступ неповнолітніх віком до 10 років до дитячих громадських організацій здійснюється:

- а) із дозволу адміністрації навчального закладу;
- б) за письмовою згодою батьків;
- в) за рекомендацією члена організації;
- г) з обов'язковим наданням медичної довідки.

5. Через який термін можна випускнику ВНЗ ставати на біржу праці при негативному пошуку роботи за фахом?

- а) місяць після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості;
- б) з моменту реєстрації у службі зайнятості;
- в) 2 місяці після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості;
- г) 6 місяців після закінчення ВНЗ і реєстрації у службі зайнятості.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Реферат	5
Складання термінологічного словника	5
Короткий конспект із відповідями на завдання для самостійного вивчення	5

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання термінологічного словника є відповідність змісту термінів знанням студента. Оцінювання конспекту здійснюється за такими критеріями: самостійність мислення та здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // zakon.rada.gov.ua
2. Загальна декларація прав людини // Право людини: Міжнародні Договори України: декларації, документи / Упоряд. Ю.К. Качуренко. –К., 1992.
3. Закон України «Декларація про державну молодіжну політику в Україні» [від 12.12.1992] № 2859-ХІІ.

4. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [від 05.02.1993] № 2998-ХІІ.
5. Стратегія розвитку державної молодіжної політики до 2020 року Державної служби молоді та спорту України.// zakon.rada.gov.ua
6. Указ Президента України «Положення про Національну раду з питань молодіжної політики при Президенті України» [від 03.12.1995] № 1129.
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про співробітництво між Державним центром соціальних служб для молоді та Державним центром зайнятості» [від 18.03.1996].
8. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [від 01.12.1998] № 281-ХІV.
9. Постанова Кабінету Міністрів «Про заснування Премії Кабінету Міністрів України за вагомі досягнення молоді у різних сферах суспільного життя» [від 16.11.1999] № 2097.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Українського молодіжного центру» [від 15.02.1999] № 194.

Основна література

11. Бауман З. Индивидуализированное общество /Пер. с англ. Под ред. В.Л.Иноземцева. –М.: Логос, 2005.
12. Бородін Є.І. Держава і молодь: історія ювенального законодавства в Україні (середина 80-х – початок 90-х років ХХ ст.). – К.: Укр. центр політичного менеджменту, 2004. – 238 с.;
13. Бородін Є. І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991–2004 рр.): Моногр. – Д.: Герда, 2006. – 387 с.
14. Виховання національно свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України: інформаційно-аналітичні матеріали / [В.А. Головенько та О.О. Яременко та ін.] – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 191 с.
15. Головатий М. Ф. Формування державної молодіжної політики в сучасній Україні: політологічний аналіз: Автореф. дис.. на здобуття наукового ступеня д. політ. наук. / Головатий Микола Федорович. – К., 1999. – 15 с.
16. Головенько В.А. Український молодіжний рух у ХХ столітті (історико-політологічний аналіз основних періодів).– К.: „А.Л.Д.”, 1997. – 160 с.;
17. Ильинский И.М. Молодежь и молодежная политика. Философия. История. Теория. – М.: Голос, 2001. – 696 с.;
18. Коваль Г. В. Развитие державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації [монографія] / Г. В. Коваль. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 432 с.
19. Молодь в Україні. Дослідження молодіжного сектора: проблеми та перспективи. – К.: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, 2006. – 169 с.
20. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти /За ред. Е.М.Лібанової. — К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. — 248 с.
21. Павловський В.В. Ювенология: проект интегративной науки о молодежи. – М.: Академический Проект, 2001. – 304 с.
22. Перепелиця М.П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект). – К.: Український ін-т соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001. – 242 с.;
23. Соціально-економічне становище і проблеми зайнятості молоді / Стратегічні пріоритети молодіжної політики: освіта, зайнятість, житло: щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / М-во молоді та спорту України, Державний інститут сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Надтока Г.М., д. істор. н., голова редакційної колегії; Болтівець С.І., д. психол. н.; Рябенко В.О.; Вишняк А.В., Білий А.І., Мироненко Р.А., Галайко Б.М.]. – Київ, 2014.

24. Соціально-економічне становище молоді / Формування патріотизму і національної свідомості дітей та молоді в сучасних умовах : Інформ. матер. про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року). – К.: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2015.
25. Соціально-економічне становище молоді / Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. коллег., Беляєва І. І., Митрофанський С.В. та ін.]. – К., 2015. – 200 с.
26. Людський розвиток в Україні: можливості та напрямки соціальних інвестицій (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. –К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2006.
27. Руженський М.М. Система соціального захисту населення в транзитивному суспільстві: Монографія. - К., 2005.
28. Туленков М.В. Концептуальні засади організації сучасного менеджменту: Монографія. –Київ-Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. –312с.
29. Чепурко Г.І. Зайнятість населення України: зміни і тенденції. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2007.

Допоміжна література

30. Акуленко В., Максимов В. За принципом Європейської спільноти // Політика і час. - 1999. - № 4. - С. 44-49.
31. Аль-Сулайбі Муса Юридична природа міжнародних стандартів прав людини // Право України. - 2000. - № 9. - С. 116-120.
32. Андіанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини // Право України. - 2002. - № 3. - С. 37.
33. Антологія української юридичної думки: В б т. / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (заг. ред.), В.Н. Денисов (упоряд.), К.О. Савчук (упоряд.). - К.: Юридична книга, 2002. - Т. 3: Міжнародне право. -2004. -567 с.
34. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів // Право України. -1999. -№ 7. -С. 38.
35. Європейський суд з прав людини: Рішення щодо України / Міністерство юстиції України.- К.: Ін Юре, 2000. - 96 с.
36. Кравченко С, Андрусевич А. Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві // Право України. - 2001. - № 2. -С. 133-137.
37. Мацко А. Правові та організаційні аспекти діяльності Інтерполу в Україні. // Право України. - 2001. - № 9. - С. 96.
38. Молодіжна політика Європейського Союзу. Перспективи та шляхи запровадження в Україні: Тренінговий посібник. - Донецьк, 2006. - 104 с.
39. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці 80 років // Право України. - 1999. - № 7. - С. 127.
40. Опришко В. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом //Право України. -1999. -№8. -С. 12-16.
41. Раданович Н. Міжнародно-судові засоби імплементації Європейської Конвенції про захист прав людини і основні свобод // Право України. - 1999. - № 12. - С. 36.

Інформаційні ресурси:

42. Вся база «Загальне законодавство» Верховної Ради України. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
43. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua
44. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

45. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки. Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua
46. Офіційний сайт Президента України. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
47. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: www.ombudsman.gov.ua